

Van het bestuur

De afgelopen periode hebben we als afdelingsbestuur een aantal keren vergaderd. Van enkele zaken die ons bezig houden kunt u een ander in deze Onder de Loep kennis nemen. Onder leiding van Bert, onze natuurhistorisch secretaris is het excursie programma gevuld, Annet heeft voor de komende herfst enkele aantrekkelijke lezingen georganiseerd. Ook Andries Vermeulen heeft voor de senioren club weer een mooi programma in elkaar gesleuteld. We hopen van harte jullie bij deze activiteiten te ontmoeten!!!

Een greep uit andere bestuurlijke activiteiten: onze secretaris, Jan Zwieneberg heeft een aantal keren contact gehad met mensen van de gemeente Hengelo over maai beleid om tot een betere bescherming van de bermflora te komen. Tevens neem ik deel in aan een werkgroep die de Hengelose beken wil promoten bij de basisschool jeugd. De plantenwerkgroep is begonnen met een flora inventarisatie van de Koppelleiding en zal daarna de stadsbeken inventariseren.

In het landelijke tijdschrift Natura heeft u kunnen lezen dat de overheid de KNNV gevraagd heeft om behulpzaam te zijn bij de voorlichting over 'Natura

2000' gebieden. Als proef zijn het afgelopen jaar een twintigtal afdelingen in den lande hiervoor benaderd. Zij hebben over de gebieden voorlichtingsbrochures geschreven en excursies georganiseerd. Voor volgend jaar is onze afdeling gevraagd om, samen met de afdeling Enschede, het Haaksbergerveen onder zijn hoede nemen. Het bestuur wil dit graag doen, er gaat een PR werking vanuit. We hopen dat we voor de realisatie een beroep op jullie medewerking kunnen doen!!

Harry de Jong is er inmiddels in geslaagd onze website gelanceerd te krijgen. Wat ons betreft was dat al eerder voor elkaar maar we waren afhankelijk van anderen om toegang tot internet te krijgen. Voorlopig moet je voor het openen van onze site <http://www.knnv.nl/hengelo-oldenzaal> in de adresbalk van je internet browser intikken, dan kom je op onze site. Het is nog niet gelukt om op de landelijke KNNV site (knnv.nl) in het kaartje van Nederland de knop van onze afdeling aan te klikken voor het openen van onze afdelingsite. Succes ermee!!

Namens het bestuur,
Bernard Wanders.

Redactiemededeeling:

Door omstandigheden is het nog niet mogelijk u te informeren over de lezingen dit najaar. Onze excuses hiervoor.

Ruim op tijd zult u hieromtrent per brief bericht ontvangen. Of u kunt de website raadplegen (adres hierboven vermeld).

Excursies

Het gebruikelijke verzamelpunt is (tenzij anders aangegeven) aan de Boerhaavelaan op het parkeerterrein naast huisnummer 146 (is richting Borsthuis). Ieder wordt vriendelijk verzocht zo veel mogelijk met de auto te komen zodat er genoeg plaatsen zijn voor hen die niet over een auto beschikken.

Lezingen / vergaderingen

De gebruikelijke plaats waar lezingen / vergaderingen worden gehouden (tenzij anders aangegeven) is het speeltuingebouw 't Lansink' aan de Twijnstraat 6 te Hengelo. Indien er belangstelling is voor "meerijden met anderen" bij een lezing 's avonds: neem even contact op met een van de bestuursleden (zie colofon).

Excursie: Rieselfelder Munster

Thema : vogels
Datum : zaterdag 20 september 2008
Tijd : vertrek 9.00 uur vanaf de parkeerplaats van Hotel Van der Valk bij de afslag Hengelo West van de A1. We proberen ca. 16.00 uur terug te zijn.
Coördinatie : Bernard Wanders

Deze excursie organiseren we voor Gewest Oost. De Rieselfelder liggen ca. 6 km ten noorden van de stad Munster. Het gebied bestaat uit een ruim honderd ondiepe, rechthoekige wateren die vroeger als bezinkingsbassins voor het afvalwater van de stad Munster dienden. Tegenwoordig zijn ze vooral bij vogelaars geliefd. De moerassen en slikkige watertjes zijn in voor en najaar zeer in trek bij steltlopers, eenden, rallen, plevieren, ganzen, etc. Ook roofvogels komen op dit gebied af. Kiekendieven, visarend, buizerd worden regelmatig gespot. Kortom, wil je niet alledaagse vogels zien, ga mee!!

Bernard Wanders

De Nederlandse Mycologische Vereniging (NMV) bestaat in 2008 honderd jaar.

Al die jaren houdt de vereniging, nu bestaande uit ruim 700 leden, zich intensief bezig met de bevordering van de kennis van paddenstoelen. In het kader van het jubileumjaar willen wij de paddenstoelen onder de aandacht van een breder publiek te brengen met de volgende activiteiten:

Zaterdag 4 oktober 2008

Jubileumexcursie Nederlandse Mycologische Vereniging op Twickel onder leiding van de heer Wim Ligterink met medewerking van Wytze Boersma en Joop de Wit.

Plaats: nabij **Delden**.

Alle excursies vertrekken om 13.00 uur vanaf de aangegeven verzamelaarsplaats. Duur: ongeveer twee uur. Honden zijn niet toegestaan.

Verzamelen: Parkeerterrein tegenover Boerderij Wendezoete, Twickelerlaan (coördinaten 245.3/476.7)

Zaterdag 18 en zondag 19 oktober 2008: paddenstoelenevenement

Het Landgoed Hoekelum in Ede (Gelderland) zal als feestlocatie dienen. Belangrijk onderdeel is een grote paddenstoelententoonstelling. Een dergelijke landelijke tentoonstelling vond meer dan vijftig jaar geleden voor het laatst plaats en het zal wel nog eens vijftig jaar duren voor opnieuw iets van deze omvang georganiseerd zal worden. Mis het niet!

Het terrein is dagelijks open van 10.00 tot 17.00 uur. Er is bovendien nog veel meer te doen op Landgoed Hoekelum:

- Paddenstoelententoonstelling
- Korte paddenstoelenexcursies ook voor beginners
- De microscopische wereld van paddenstoelen en schimmels
- Bijzondere geuren en smaken van paddenstoelen
- De geschiedenis van de **Nederlandse Mycologische Vereniging**
- Plantenziektedokter: neem uw zieke planten mee en vraag het de dokter!
- Diverse lezingen over paddenstoelen: eetbaarheid, giftigheid, enz.
- Video's, demonstraties, posters over vele onderwerpen
- Kunstuitingen met de paddenstoel als inspiratiebron
- Informatie over het kweken van paddenstoelen
- Aparte activiteiten voor kinderen

Toegang: de toegang tot het paddenstoelenevenement bedraagt € 2,50 per persoon. Voor jongeren tot 12 jaar is de toegang gratis.

Bereikbaarheid: Landgoed Hoekelum is goed bereikbaar met het openbaar vervoer. Er is ook parkeergelegenheid (kosten € 3,50). Voor de routes per auto of openbaar vervoer, zie <http://www.mycologen.nl/>

Excursie Haagse bos

Thema : herfst
Datum : zaterdag 18 oktober 2008
Tijd : 09.00 uur
Coördinatie : Wytze Boersma

In de driehoek Oldenzaal- Losser- Lonneker liggen verschillende natuurterreinen. Het Haagse bos is er één van. Hier gaan we naar toe voor een herfstwandeling. Omdat het een gemengd bos is op lemige, vochtige grond met oude bomen, is het een ideaal paddenstoelen gebied. Tijdens de wandeling zullen we niet alleen naar de paddenstoelen kijken maar ook naar andere herfstverschijnselen, zoals de zaden, gallen en vogeltrek. Ik ga er van uit dat het droog is, zodat we een heerlijke excursie hebben. Wytze

Excursie Singraven

Thema : slotexcursie
Datum : zaterdag 1 november 2008
Tijd : vertrek 09.00 uur (terug omstreeks 14.00 uur)
Coördinatie : Bert Oude Egbrink

Op de laatste excursie van dit seizoen zullen wij een rondwandeling over het Singraven maken. Het is de bedoeling na afloop van de excursie koffie met wat erbij bij de watermolen te nuttigen.

Terugblik

Excursie "Die Bröcke und Söbbing"

Datum: zondag 27 april 2008

Het prachtige voorjaarsweer lokte 6 personen naar de Boerhaavelaan. Bij de parkeerplaats in "die Bröcke" ten zuiden van Ahaus sloten zich nog 3 personen bij ons aan. Het ochtend deel bezochten we een aantal plekken in het uitgestrekte bosgebied "die Bröcke". Vooral de beekjes en hun bronnen waren prachtig. Daarna reden we naar het volgende gebiedje, een loofbosje bij de boerderij "Söbbing" ten noordwesten van Ahaus. In onderstaande waarnemingslijsten kunt u zien wat een schoonheden we hebben gezien. De lijst is niet volledig, zeker niet wat betreft de vogels.

Omdat we op tijd terug wilden zijn hebben we een 3^e gebiedje (Greving) niet bezocht. Bij een eerder bezoek van mij bleek dit ook een prachtig gebied te zijn. Al met al zijn dit prachtige excursie gebiedjes die het waard zijn om nogmaals met een bezoek te vereren.

Lijst waarnemingen Bröcke:

Adelaarsvaren
Beekpunge
Blauwe bosbes
Bleeksporig bosviooltje
Bosandoorn
Bosanemoon
Bosereprijs
Bosgierstgras
Bospaardestaart
Bosveldkers
Boswederik
Boszegge
Dalkruid
Donkersporig bosviooltje

Dotterbloem
Dotterbloem
Drienerfmuur
Dubbelloof
Eenbloemig parelgras
Egelboterbloem
Els
Elzenzegge
Es
Esdoorn
Geel nagelkruid
Gele dovenetel
Goudveil, paarbladig
Goudveil, verspreidbladig
Grote muur
Gulden boterbloem
Haagbeuk
Heksenkruid
Hondsdrif
Kegelmos
Klaverzuring
Kruipend zenegroen
Look zonder look
Mannetjesvaren
Muskuskruid
Penningkruid
Pinksterbloem
Ruige veldbies
Salomonszegel, veelbloemige
Slanke sleutelbloem
Speenkruid
Tweestijlige meidoorn
Vingerhoedskruid
Wijjesvaren
Witte waterkers

Zoete kers

Bonte vliegenvanger

Grote lijster

Roodborstje

Vink

Lijst waarnemingen

Söbbing:

Bleeksporig bosviooltje

Bosanemoon

Bosbingelkruid

Bosereprijs

Boszegge

Dalkruid

Daslook

Donkersporig bosviooltje

Eénbes

Eénbloemig parelgras

Es

Geel nagelkruid

Gele dovenetel

Gele lis

Gevlekte aronskelk

Groot springzaad

Grote muur

Gulden boterbloem

Haagbeuk

Hazelaar

Heksenkruid

Klaverzuring

Klimopereprijs

Klit

Lelietje van dalen

Lieievrouwebedstro

Longkruid, ongevekt

Muskuskruid

Ruige veldbies

Schaafstro

Slanke sleutelbloem

Bernard Wanders

Excursie Boekelerhof

Datum : zondag 18 mei 2008

Deelnemers : 5

Leiding : Gerrit van Zalk

Weer : zonnig

We vertrokken om 9 uur met 4 personen uit Hengelo. Een vijfde persoon was op eigen gelegenheid gekomen. We wilden een overzicht krijgen van de groeiplaatsen van de zwarte rapunzel. We zijn begonnen langs de Bellersweg, het gedeelte dat in de Hof van Boekelo ligt. We vonden in deze laan 80 bloeistengels. Aan de Hoflaan zelf vonden we er 250 en aan een zijweg hiervan 30. In totaal naar schatting 360 bloeiende exemplaren. De lanen

hebben een rijke flora. Behalve zwarte rapunzels zagen we Dalkruid, Bosanemoon, Mannetjesereprijs, Grootbloemmuur, Hengel, Salomonszegel, Lelietje der dalen, Robertskruid, Dolle kervel, Muskuskruid en Schaduwgras (door de NJN Heil Hitler gras genoemd). In de sloot langs de Bellersweg stond fraai bloeiende Waterviolier. In het bos achter de voormalige Hof te Boekelo stond bij een waterpartij een mooie groep Koningsvaren. Hier zagen we ook een net uitgesloten Smaragdlibel waarvan mooie foto's zijn gemaakt. Verder vonden we braakballen van vermoedelijk de Bosuil en zagen Dubbelloof op een wal. Het tweede deel van de excursie ging via allerlei paadjes naar een mooi blauwgraslandje. Het was een terrein met Dotters, Kruiwend zenegroen, Waterkruiskruid en veel bloeiende orchideeën. Het was de donkerrode Meiorchis, ook wel breedbladig handekenskruid genoemd. Het is een vroege soort. We schatten het aantal zeker op een paar honderd exemplaren. Aan de rand van het hooilandje stond nog mooi bloeiende Blaaszegge. Mede dankzij het gunstige weer was het een geslaagde excursie.

G.J. van Zalk

Aanvulling van Laurens van Run

De groep paddestoelen die we aantreffen in de berm langs de Boekelerhofweg betreft (binnen mijn beperkte deskundigheid) de *Calocybe gambosa*, Voorjaarspronkridder, in het Duits: Mairitterling of Mai-Schönkopf. Ik had dat vermoeden al toen ik tijdens de koffie even in mijn boek van Gerhardt keek. Na determinatie thuis en de sporen bekeken en opgemeten te hebben ben ik nu redelijk zeker. Voorkomen (volgens Gerhardt): IV-VI, in o.a. grazige wegbermen; algemeen. Een uitgesproken voorjaarssoort. Consumptiepaddestoel. Opvallend in de inventarisatieatlas van de mycologische vereniging is dat hij in Twente niet op de kaart staat !! Waarneming wordt doorgegeven aan de kartering van de mycologische vereniging.

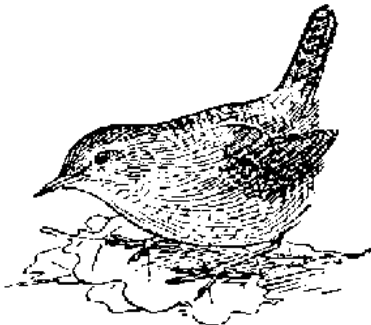

Calocybe gambosa

Excursie Elfterheurne

Datum : zondag 1 juni 2008
Deelnemers : 13
Leiding : Bert Oude Egbrink
Weer : zonnig

De Elfterheurne is een onderdeel van de Oldenzaalse stuwwal dat ten zuiden van de weg van Oldenzaal naar De Lutte ligt. Tijdens de wandeling hebben we langs en door het dal van de Stakenbeek gelopen. Nabij ons vertrekpunt, restaurant Tankenberg, ligt op de flank van het beekdal een weidebron met de naam Het Heulandek. Hier heeft zich een zeer fraaie vegetatie ontwikkeld met onder meer brede en gevlekte orchis en ratelaar. Het dal verder volgde kwamen we bij het park Kalheupink waar we een koffiepauze hebben gehouden. Onderweg voegde Hans Stoltenkamp (ook lid van onze vereniging) zich bij ons gezelschap. Via de (bloeiende) rhododendronlaan op landgoed Scholtenhaer bereikten we het enkele jaren geleden herstelde landgoed De Wilmersberg waar de beek doorheen loopt. Hier zagen we typische bosplanten als salomonszegel, dalkruid, gele dovenetel en slanke sleutelbloem en verschillende soorten libellen waaronder weidebeekjuffer en viervlek. Harry de Jong liet ons het nest van een winterkoning zien. Via de

Kruisseltlaan zijn we terug gelopen naar de Bentheimerstraat waar we de beek weer opzochten. In het bos bij de bovenloop zagen we boswederik en in het hooiland brede orchis, waterkruiskruid en bosbies. De volledige lijst van waarnemingen kan binnenkort op onze website worden nagelezen.

Excursie Velderberg

Datum : zondag 29 juni 2008
Deelnemers : 9
Leiding : Bert Oude Egbrink
Weer : halfbewolkt en 20 graden

De Velderberg is een natuurontwikkelingsgebied langs de Regge ter hoogte van de buurtschap Hankate. Het gebied bestaat uit hoge en lage graslanden aan weerszijden van de beek die begraasd worden. Natuurmonumenten heeft samen met Waterschap de oude bochten van de gekanaliseerde Regge uitgegraven waardoor het

riviertje zijn oude dynamiek weer heeft teruggekregen. Op de wat zandige plekken langs de beek zagen we dwergviltkruid, vogelpootje en zandblauwtje maar ook goudbloem en duizendschoon die hier wel ingezaaid zullen zijn. Tussen het beekdal en de wat hoger gelegen akkers staan houtwallen. Hier hoorden we wielewaal, geelgors en grasmus. In een akker waar triticaal verbouwd werd, zagen we korenbloem, slofhak, windhalm en akkerviooltje. Een bijzondere waarneming was die van een torenvalk die een muis ving in hoog grasland en hiermee wegvloog. Tenslotte hebben we nog even de vistrap met stapstenen bekeken op de plek waar de Regge het Overijssels kanaal kruist. Het is een interessant gebied dat zich nog verder ontwikkelt. Het lijkt mij een goed idee om hier over een aantal jaren weer eens te gaan kijken.

Excursie Haaksbergerveen

Datum : 20 juli 2008

Alhoewel de weersvooruitzichten niet denderend waren, kwamen er toch een negental leden naar de Boerhaave laan. Vol goede moed gingen we op weg naar de parkeerplaats die SBB in het zuidelijk deel van het veen heeft aangelegd. Omdat het de laatste tijd nogal koud en regenachtig was geweest lieten de libellen zich slechts sporadisch bewonderen. Azuurjuffer, watersnuffel, lantaarntje, gewone pantserjuffer en zwarte heidelibel hebben we met zekerheid waargenomen. Een enkele glazenmaker, waarschijnlijk de blauwe, zagen we op afstand rondvliegen. We vingen ook een koraaljuffer. Deze libel, een rode juffer met rode poten, wordt de laatste jaren veel vaker bij ons gezien dan vroeger.

Wat betreft de planten misten we een (veen)mossen deskundige. Vanaf het plankier dwars door het veen konden we wel met zekerheid waterveenmos zien. Deze soort is een pionier wat betreft hoogveenvorming. Een aantal excursie ganders heeft speciaal naar russen gekeken: knolrus, greppelrus, trekus, pitrus, biezenknoppen en veldrus.

In het meest zuidelijke deel, op de grens met Duitsland groeide massaal duizendknoop fonteinkruid tezamen met een blaasjeskruidsoort. In het noordelijk deel liep een grote schaapskudde in een omheind deel van terrein. Vlabbij hebben we nog even gekeken naar een groot veld met beenbreek, helaas al uitgebloeid. Aan het eind van de ochtend kwamen vanuit het westen donker wolken aangedreven maar we waren terug bij de auto's voordat het begon te regenen. Al met al een prima wandeling in een mooie omgeving met een prettig gezelschap.

Bernard Wanders

Excursie naar de rivier de Waal bij Gendt.

Datum : 24 augustus 2008
Deelnemers : 10
Het weer : half bewolkt.
Coördinatie : Wytze Boersma

Deze excursie voldeed ruimschoots aan de verwachtingen. Het is er dan ook één om in te lijsten. Na een uurtje in de schatkamer van de Nederlandse flora te hebben rondgekeken, waren we al tevreden, maar er was nog veel meer. We zagen direct al verschillende *Chenopodium*, ganzenvoeten die we in Twente niet, of niet zo vaak tegen komen. Zoals, Zeegroene ganzenvoet, *C. glaucum*. Ganzenvoeten, met zijn onooglijke bloempjes worden door de meeste mensen als onkruid betiteld, maar bij floristen als lastige groep. Dat het onkruid is, is ook wel begrijpelijk. Kijk maar eens hoe Melganzenvoet, *G. album* massaal voorkomt op akkers, (volks)tuinen en bermen.

Voor floristen is het op naam brengen van de plant soms lastig. Je moet goed kijken naar de bloemen, de vorm van het zaad, beharing, al of niet met klieren en de bladeren. Het blad kan soms, van een soort heel erg verschillend zijn.

Als bijzondere soorten vonden we ook Druifkruid, *C. botrys* en Welriekende ganzenvoet, *G. ambrosioides*. Beide soorten zijn maar kort in Nederland. Druifkruid is in 1983 voor het eerst in Oost-Gelderland gevonden¹. En de Welriekende is in 2003 toegetreden tot de standaard lijst van de Nederlandse flora. Daarom vind je deze laatste soort alleen maar in de laatste flora². Hiermee wordt gelijk duidelijk hoe interessant het rivierengebied is. Jan noemde het ook het voorportaal van de stadsplanten. Het milieu komt dan ook aardig met elkaar overeen, dynamisch en warmte minnend. Naast deze ganzenvoeten vonden we Graskers, *Lepidium graminifolium*. Ook weer een plant die op de oevers groeit van de grote rivieren. Deze plant is waarschijnlijk via de Rijn aangevoerd uit Duitsland. Als planten van het fluviaal distrikt vonden we Klein vlooienkruid, *Pulicaria vulgaris*, Riviervandzaad, *Bidens radiata* en Late stekelnoot, *Xanthium strumarium*. Gelukkig is in de laatste flora van Nederland geen onderscheid meer gemaakt, afgezien van de Stekende stekelnoot in de verschillende soorten Stekelnoot. Er wordt nog wel een opmerking gemaakt dat deze soort variabel is in bladvorm en vruchtomhulsel. Stekelnoot is samen met Ambrosia een vreemde soort binnen de Composietenfamilie, *Asteracea*. De bloemen zijn namelijk éénslachtig.

Nadat we de rivieroevers uitgebreid hadden bekeken zijn we naar een tichelgat gegaan. Via

¹ Benno te Linde en Louis-Jan van den Berg, Atlas van de Flora van Oost-Gelderland, 2003

² R. van der Meijden, Heukels' Flora van Nederland, 23e druk, 2005

de zomerdijk met o.a. Kaal breukkruid, *Herniaria glabra* kwamen we in een ander deel van de schatkamer van de Nederlandse flora. Op de slijkoever vonden we een behoorlijke populatie van Riempjes, *Corrigiola litoralis* en even verder Slijkgroen, *Limosella aquaticamet* met pieterpeuterige kleine bloempjes en Blauw en Rode waterereprijs, *Veronica annagallis-aquatica* en *V. catenata*. Het is bijzonder interessant om te zien hoe de begroeiing, aan de hand van Moerasdroogbloem, *Gnaphalium uliginosum* zich ontwikkelt op een modderstrandje.

Hierna zijn we opzoek gegaan naar Engelse alant, *Inula britannica*. Deze soort vonden we op een van de kribben langs de rivier. Het is een soort die goed tegen langdurige overstroming kan.

Van elke plant die we hebben gevonden, zoals de Amaranten, valt wel iets over te vertellen, maar dan wordt het verhaal te lang. Het zelf waarnemen, het nakijken en nalezen (de nabeschouwing) maakt het juist extra leuk.

Diegene die belangstelling heeft voor de totale plantenlijst, kan voor een kopie contact met mij opnemen.

Naast dat we veel omlaag hebben gekeken, keken we af en toe ook omhoog. Zo zagen we een groep Lepelaars en Ooievaars overvliegen.

Al met al kunnen we terug kijken op een zeer geslaagde excursie langs de Waal bij Gendt. Alles zat mee, het weer was goed en de rivier stond wel hoog, maar niet te hoog om de stroomdal planten te bekijken. Zo'n excursie, naar het rivierengebied moeten we maar wat vaker doen.

Wytze

Rode ganzevoet, *Chenopodium rubrum*

Slijkgroen, *Limosella aquatica*

Determinerende KNNV'ers

Engelse alant, *Inula britannica*

Senioren groep

De bijeenkomsten zijn weer steeds op de derde woensdag van de maand. Dus noteert U voor 2008 alvast 17 september, 15 oktober, 19 november en 17 december.

We hebben geen ledenstop meer dus nieuwe deelnemers zijn welkom. U vindt ons op de tweede

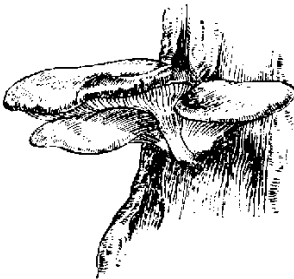
verdieping (Lasonder) van zorgcentrum het Woolde. Op bovengenoemde data van 14.30 tot ca. 17.00 uur.

Gegroet en tot ziens. Wil en Andries

Werkgroep Paddenstoelen

De werkgroep paddenstoelen van onze afdeling bestaat al een aantal jaren met een (zeer) bescheiden aantal werkgroepleden. Vanwege redenen die voornamelijk te maken hebben met leeftijd en daaraan gekoppelde gezondheid van enkele werkgroepleden zijn de bijeenkomsten van de werkgroep de laatste jaren steeds minder in frequentie geworden. Vooral omdat de bijeenkomsten altijd plaatsvonden bij Hans van de Berg waarbij dit steeds moeilijker is geworden.

Om ervoor te zorgen dat deze werkgroep niet "stilletjes verdwijnt" roep ik bij deze paddenstoelenliefhebbers op zich met mij in verbinding te stellen met als bedoeling de werkgroep nieuw leven in te blazen.

De achtergrond van de paddenstoelenwerkgroep was en is om door middel

van gezamenlijke bijeenkomsten de kennis te delen en te bevorderen. Dat kan door excursies en door determinatieavonden.

Er zijn uiteraard meerdere mogelijkheden om een en ander te doen:

- Determinatieavonden bij (wisselend) de werkgroepleden thuis,
- Gezamenlijke excursies of aansluiting bij excursies van de Ned. Mycologische Vereniging,
- Excursie met determineren daaropvolgend,
- Lezingen verzorgen voor de afdeling,
- Enzovoorts.

Uiteraard kan dit onderling worden afgesproken (alles is mogelijk!) en ik wil dit gaarne op mij nemen. Ik hoor graag van jullie!

Joop de Wit,
Castorweg 160-10
7557 KN Hengelo
tel. (074) 2770154
e-mail wal.wit@wxs.nl

Cursus Natuurfotografie

Een basiscursus natuurfotografie - leer de natuur zien door het oog van je camera.

De cursusgroep KIN (samenwerkingsverband van KNNV, IVN en NIVON) gaat in november deze basiscursus geven in het NIVON-gebouw. De cursus is bedoeld voor liefhebbers van de natuur die nu met hun digitale camera (maakt niet uit - eenvoudig of chique) mee naar huis willen nemen wat ze onderweg gezien hebben. De cursus zal gegeven worden door Han Bouwmeester, een gerenommeerd natuurfotograaf.

Cursusdata:

Zaterdag 15 november. De morgen theorie, dan lunch en daarna de middag het veld in voor de praktijk.

Dinsdagavond 18 november. De resultaten (een selectie) bekijken, er van leren en de rest van de theorie.

Belangstellenden kunnen zich opgeven bij Wytze Boersma, telefoon 074 3762711, email wytze.boersma@hetnet.nl. Kosten circa 25 á 30 euro.

Luc van Veen

Themadag 'Nieuwe Wet ruimtelijke ordening' 8 november 2008

De NBC en het bestuur KNNV organiseren een Themadag Nieuwe Wet Ruimtelijke Ordening op zaterdag 8 november 2008, locatie Antropia Driebergen (waar ook de VV plaatsvindt). De themadag is bedoeld voor leden van alle natuurgroepen, natuurbeschermingsorganisaties en voor Waterschappen en zal gaan over de veranderingen die de nieuwe WRO meebrengt.

De centrale vraag is of de bescherming van natuur en landschap met de nieuwe wet RO verbetert dan wel verslechtert, en rekening houdend met bedreigingen, wat wij hieraan kunnen doen. Informatie zal worden gegeven over de nieuwe planvormen, procedures en mogelijkheden tot indienen van zienswijzen. In workshops zullen onderdelen worden uitgediept en kunnen ervaringen worden uitgewisseld.

Het wordt zoals al bij eerdere themadagen weer een volle dag met drie inleidingen, o.a. van het ministerie van VROM en van een directeur Milieufederatie, en 6 workshops waarvan iedere deelnemer er twee van kan volgen. Het voorlopig programma is als bijlage bij deze Nieuwsbrief toegevoegd.

Wij hebben subsidie aangevraagd voor deze dag maar nog niet gekregen. Het kan zijn dat exclusief lunch de kosten voor deze dag € 10,- bedragen per KNNV-deelnemer en € 15,- voor niet-leden. Het bestuur is bereid een deel van de promotiemiddelen die via de ARC zijn ontvangen, beschikbaar te stellen voor deze themadag.

Nieuwe wet RO en gevolgen voor natuurbescherming

De nieuwe Wet Ruimtelijke Ordening kan slecht uitpakken voor de bescherming van natuur en

landschap. Gemeenten krijgen met deze wet bijna alle zeggenschap over de ruimte, inclusief de natuur. De provincies worden op afstand gezet en raken hun sturende en toetsende rol kwijt. Het Streekplan wordt afgeschaft als toetsingskader. Dit is een groot risico. Provincies krijgen wel een nieuwe bevoegdheid om aanwijzingen op te leggen en eigen bestemmingsplannen te maken, maar zij zullen dat zeer beperkt doen om de relatie met gemeenten werkbaar te houden.

De KNNV maakt zich grote zorgen dat de gemeenten zoals zo vaak bij ruimtelijke besluiten de economische belangen de boventoon laten voeren en dat voor natuur en landschap te weinig ruimte overblijft. De prioriteit van gemeenten en gemeentebestuurders voor het buitengebied is in onze ogen bijzonder beperkt. In de Natuurbalans die jaarlijks verschijnt wordt telkenmale gewezen op de afnemende ruimte voor natuur en landbouw (en landschap) en op de achteruitgang van de kwaliteit van de natuur, zelfs in natuurgebieden. Maar met een vooruitstrevend natuurbeleid is politiek geen stemmentrekker.

Leden van natuurgroepen zullen meer dan ooit moeten opkomen voor de natuurbelangen om nog lang te kunnen genieten van de natuur in hun omgeving. De themadag is bedoeld om de nieuwste ontwikkelingen die te maken hebben met natuur en ruimte nader uit te diepen, zodat onze plaatselijke afdelingen en andere natuurgroepen informatie krijgen over de mogelijkheden die zij hebben om voor natuurbehoud te pleiten. Reserveer vast deze datum: 8 november. Opgave is noodzakelijk bij Bureau@KNNV.nl. Graag met vermelding van de eerste drie workshops naar keuze (zie hieronder).

Themadag Nieuwe Wet Ruimtelijke Ordening, programma (onder voorbehoud)

- 09.45 uur ♦ Zaal open, Antropia Driebergen
- 10.30 uur ♦ Welkom en opening door de dagvoorzitter
- 10.40 uur ♦ Inleidingen
 1. *Nieuwe wet RO, vertegenwoordiger ministerie van VROM.*
 2. *Relatie met natuurbeschermingswetten.*
Benaderd : Anita Nijdam, advocaat natuurbeschermingswetgeving.
 3. *Invloed natuurorganisaties op nieuwe wet RO - Volkert Vintgens,*
Milieufederatie Gelderland
- 12.15 uur ♦ Lunch (zelf meenemen of kopen in restaurant)
- 13.30 uur ♦ Eerste serie 6 workshops
- 14.30 uur ♦ Pauze

14.45 uur ♦ Tweede serie 6 workshops

*WORKSHOP 1: Reikwijdte bestemmingsplan en structuurplan
Anita Nijdam - advocaat natuurbescherming*

*WORKSHOP 2: Natuurwetgeving en de nieuwe Wet RO
Volkert Vintgens Gelderse Milieufederatie*

*WORKSHOP 3: Nieuwe wet RO – rol plaatselijke groepen
Bernard Oosting Gelderse Milieufederatie*

*WORKSHOP 4: Ruimtelijke ontwikkelingen en natuuronderzoek
Mirjam Broekmeyer Alterra*

*WORKSHOP 5, Compensatie en mitigatie in de EHS
Sergé Bogaers, Rijkswaterstaat*

*WORKSHOP 6: Waterschappen en de nieuwe wet RO
Tjalling van der Meer, groen lid Waterschapsbestuur*

Opgave met vermelding van de eerste drie workshops naar keuze :

Bureau@KNNV.nl. Tel. 030 – 23141797 Zie ook de website www.KNNV.nl

Juni 2008

Europese Natuur in Nederland

Nieuwsbrief nr.2

Nieuwsbrief van het KNNV-project over Natura 2000

Redactieadres: jansma@knnvuitgeverij.nl

Deze nieuwsbrief wordt gezonden naar de contactpersonen van de 20 afdelingen die in 2008 bij het project betrokken zijn. Als meer mensen uit de gebiedsgroep de nieuwsbrief willen ontvangen kunnen ze zich aanmelden op jansma@knnvuitgeverij.nl. Daarnaast ontvangen voorzitters van overige afdelingen, het LB, en

verschillende commissies de Natuur in Nederland nieuwsbrief.

In Natura staat in Stuifmeel een algemeen bericht dat alle KNNV'ers op de hoogte stelt.

NATUUR IN NEDERLAND

Er is de afgelopen weken veel werk verzet, zowel landelijk en vooral ook op afdelingsniveau. De eerste excursies zijn van start gegaan, met wisselend succes: variërend van nul tot 180 deelnemers per gebied! De project website is in de lucht: www.natuurinnederland.eu. Kijk gauw voor informatie over Natura 2000, de twintig gebieden en plaats je mooiste natuurfoto in Google maps. Het produceren van 21 verschillende brochures bleek een grotere klus dan van te voren voorzien, maar binnen een maand zullen de eerste brochures verschijnen. Daarover en nog veel meer informatie hieronder.

Namens het projectteam (Paul Kemmeren, Jan Marbus, Tjalling van der Meer, Rob Nijland en Peter Veen)

Nadja Jansma

INHOUD:

- 1 De brochures: stand van zaken en distributie
- 2 De website
- 3 Excursies

1 DE BROCHURES: STAND VAN ZAKEN EN DISTRIBUTIE

Vrijwel alle gebiedsgroepen hebben hun deel van de tekst voor in de brochure aangeleverd, vaak ook met prachtig beeldmateriaal erbij. Er is een heel goede eindredacteur aangetrokken die niet alleen een deel van de teksten zal schrijven maar ook de eindredactie van het geheel zal verzorgen. De eerste teksten zijn gereed en liggen nu bij een leescommissie, die bestaat uit Peter Veen en een drietal experts van RAVON, SOVON en Natuurmonumenten. Stuk voor stuk zullen de brochures daarna naar de vormgever en de drukker gaan. De eerste brochures zullen eind juni gereed zijn.

Aan de afdelingen worden zo'n 400 gebiedsbrochures en een paar honderd algemene brochures ter beschikking gesteld. Belangstellenden kunnen t.z.t. via het bureau van de KNNV exemplaren opvragen.

2 DE WEBSITE

De website van het project, www.natuurinnederland.eu is online! Er is hard gewerkt door de vormgever en programmeurs om een frisse, informatieve site te maken. Het projectteam kan zelf de inhoud op de website plaatsen waardoor er steeds actuele informatie te vinden zal zijn. Tips, foto's en nieuwsberichten zijn uiteraard van harte welkom: jansma@knnvuitgeverij.nl

Op de website zijn de data van alle excursies en het laatste nieuws over het project te vinden. Klik ook eens op 'plaats je foto in Google maps' en plaats je mooiste natuurfoto in de kaart van Nederland! En...zegt het voort!

3 EXCURSIES

Er zijn op vier plaatsen in het land excursies georganiseerd in het kader van dit Natura 2000 project, met wisselend succes: wegens enorme regenbuien of duizenden muggen kwamen er soms geen deelnemers. Het enthousiasme van de afdelingen is bewonderenswaardig, spontaan werd aangeboden het over een paar weken nog eens te proberen.

Het grootste succesverhaal tot nu toe komt op rekening van de afdeling Hoorn: voor hun excursie op 1 juni hebben zich maar liefst 180 mensen aangemeld! De excursieleiders waren genoodzaakt om op twee tijdstippen het veld in te gaan en een extra excursie te organiseren op 8 juni.

Voor een compleet overzicht van de excursies kunt u kijken op www.natuurinnederland.eu. De website wordt regelmatig geactualiseerd, dus hou het in de gaten!

Waterschapsverkiezingen 13-25 november 2008

In **november** gaat voor het eerst heel Nederland gelijktijdig stemmen voor de besturen van de waterschappen. Ook voor het eerst niet meer via het personenstelsel maar via een lijstenstelsel.

In verband daarmee is op 26 januari jl. *Water Natuurlijk* opgericht. *Water Natuurlijk* is **geen** politieke partij, maar wordt gesteund door acht natuur-, milieu- en recreatieorganisaties, waaronder Natuurmonumenten, het IVN, de Provinciale Milieufederaties en Provinciale Landschappen.

Water Natuurlijk wil bestuurders in waterschappen die zich inzetten voor een natuurlijk waterbeheer in Nederland met verstandige en rechtvaardige investeringen.

Water Natuurlijk komt op voor de belangen van

water, landschap en natuur. Verbetering van de waterkwaliteit, duurzame antwoorden op de klimaatverandering en serieuze aandacht voor de behoeften van de burger die in toenemende mate wil wonen en recreëren in een natuurlijke omgeving. De waterschappen spelen op al deze terreinen een cruciale rol.

Het verkiezingsmanifest van *Water Natuurlijk* is te vinden op www.waternatuurlijk.nl Op deze website is ook informatie vinden per waterschapsgebied, zoals de kandidatenlijst en het gedetailleerde verkiezingsprogramma per waterschap.

Uit ervaringen met voorgaande waterschapsverkiezingen blijkt dat helaas 25% of minder kiesgerechtigden van hun stemrecht gebruik maken. **Laat uw stem voor de natuur niet verloren gaan!**

